

ערך מתוך אנציקלופדיית המקדש

מכון המקדש

© כל הזכויות שמורות – אין להעתיק או להפיץ ללא רשות בכתב

בל תאחר – חלק ראשון:

בחן את ידיעותיך – שאלות:

- א. על מה יכול אדם לעבור על איסור בל תאחר?
- ב. על מה עובר אדם אם לא הביא את חובתו ברגל הראשון לאחר נדרו?
- ג. מתי אדם עובר על 'איסור בל תאחר'? האם לוקים על איסור זה?
- ד. מה למדים חז"ל מהפסוק: "ובאת שמה והבאתם שמה"?

בל תאחר: איסור לאחר נדרים ונדבות וכל קרבן שחובה להביאו לבית ה'.

נאמר בתורה: 'כי תידור נדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו, כי דרוש ידרשנו ה' אלהיך מעמך והיה בך חטא' [1]. ולמדו חכמינו ז"ל, שאדם שאיחר מלהביא למקדש נדרים ונדבות שהתחייב בהם, וכן קרבנות המובאים על גבי המזבח, כגון, עולות ושלמים, עובר בכך על איסורי תורה. כך גם כאשר להקדש שהקדיש אדם למזבח או לבדק הבית. אף כאשר להתחייבויות אחרות שאדם קיבל על עצמו, ואינן קשורות למקדש, כגון, צדקה לעניים, תרומות ומעשרות לכהן וללוי, אף בהן עובר האדם על איסור 'בל תאחר'. הנודר עובר על האיסור בשלבים, שכן, מצות עשה מן התורה להביא את כל החיובים מיד ברגל הראשון הסמוך לזמן ההתחייבות, ככתוב: 'ובאת שמה... והבאתם שמה' [2]. לפיכך, משבא רגל ראשון, חובה על הנודר להביא עמו באותה הזדמנות את כל החיובים שנתחייב עד לאותו הרגל. עבר הרגל ולא הביא את חובותיו, ביטל מצות עשה זו ובא השלב השני- איסור 'בל תאחר'. כלומר, עברו עליו שלשה רגלים ולא שילם את חובותיו, הרי זה עובר גם באיסור לא תעשה, שנאמר: 'כי תידור לה' אלהיך לא תאחר לשלמו' [3]. ואין לוקים על לאו זה מפני שאין בו מעשה [4].

הגדרת האיסור: איחור בהבאת הקרבנות שאדם מתחייב בהם מביא את האדם לידי שני איסורים, האחד: איסור עשה. כך מובא להלכה, שאם אדם לא הביא את כל הקרבנות המוטלים עליו כחובה, ולא השלים את הבאת הנדרים שנדר עד הרגל הסמוך לנדרו ובמהלכו - עבר על עשה. מצות עשה זו נלמדה מן הפסוק: 'ובאת שמה - והבאתם שמה את עולותיכם'. כלומר,

'ובאת', משעלית ובאת לירושלים ברגל, אזי מיד - 'והבאת' את הקרבן שנתחייבת בו. בכך נמנע מצב, שיעבור על הנודר מועד העלייה לרגל והוא טרם הקריב את הקרבן המוטל עליו[5]. השני: איסור 'לא תעשה', כלומר 'לא תאחר לשלמו', איסור זה חל רק לאחר שלשה רגלים, וכמובא בהלכה: 'הזהירו מלאחר הנדרים והנדבות ושאר הקרבנות שהם חובה עלינו. והוא אמרו יתברך: כי תדור נדר... לא תאחר לשלמו. ובאה הקבלה, שהוא אינו עובר על לאו זה עד שיעברו עליו שלשה רגלים[6]. עם זאת, באשר לאדם שנדר לצדקה, חייב לשלם את נדרו מיד. במה דברים אמורים? שהסכום מצוי בידיו ועניים מצויים במקומו לתת להם את נדרו[7].

הבאת נדרים ונדבות לירושלים

עולה הרגל מביא עמו קרבנות שנדר או התחייב בהם במהלך השנה. כן מביא עמו תרומות ומעשרות עבור הכהנים והלויים במקדש.

מקורות:

[1] דברים כג, כב.

[2] דברים יב, ה-ו.

[3] דברים כג, כב.

[4] ראש השנה ד, ב. רמב"ם מעשה קרבנות יד, יג. חינוך מצוה תקעה.

[5] ספר המצוות לרמב"ם עשה פג.

[6] ספר המצוות לרמב"ם לא תעשה קנה.

[7] מתנות עניים ח, א.